

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

78. De affectu libero, & à terrenis avulso.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

sent. Sed Deus potentes non abjicit, cum ipse A
sibi potens, quin tot divites salvati sunt, quia
nimiram divitiis bene usi sunt, &c.

Chryl. ser. 121.

Chrysol. in illud: Homo quidam erat di-
ves, & induabatur purpura, & bysso, &c.
Nunquid, ait, per se tantum divitiarum cri-
minosa sunt, aut sola & per se penes Deum
damnanda sunt vestes? & tantum per se
punienda sunt epulae, ut non solum ca-
reant premio bonorum, sed omnium ma-
lorum ferant, & mereantur exitium? Aut
ita per se probata est, sanctificata mendici-
tatis, ulcera tam sacrata, ut Angelorum
manibus Abraham sancti rapiantur ad gre-
mium.

Gen. 30.

Et mirum, Fratres, quod Abraham
quondam dives, nunc divitem spernit, di-
cente Scriptura: Erat autem Abraham di-
ves valde. Et cum, quem habuit in bonis
praesentibus patrem, nunc reprobatur, & pa-
tetur esse poenalem, praesertim cum neque
pauperis hujus bona, neque mala divitis
illius prodiderit sermo divinus. Cur ergo
nunc Abraham ambit pauperem, divitem
refugit, & refutat? Aut quemadmodum
hunc Abraham innocentem habuere di-
vitiarum, criminofum? Illum promoveri ad
omnium requiem Beatorum, hunc in om-
nium malorum barathrum deputa-

Abraham be-
ne usus divitiis

runt? Abraham, Fratres, non sibi, sed pau-
peri dives fuit, & opes non habere, sed
propagare gestivit magis, magisque in
sinu pauperis, quam in horreis recondere
suas studuit facultates, sicut toto vitae ejus
ordine perdocetur. At ille alter dives,
immo divitiarum captivus, servus opum,
& ipsis censibus compeditus, tantum
pompa immobile sepulcrum. in quo pie-
tatis totus utriusque & visus defecerat, &
perditus, non jam personam, non pau-
perem, sed ipsam misericordiam despiciit
ad januam suam Lazaro sic jacente. Pur-
pura, bysso, delicatis vestibus, epulis blan-
dis, ferrea viscera crudelis anima nutrie-
bat. Verum, verum est, quod dives
cum nec micam dare potest,
semper avarus
eget.

De affectu libero, et terrenis
evulso.

PVNCTVM LXXXVIII.

Viri Galilai, quid statis? hoc est, Galilai, Aet. 1.
statis? Peregrini, & viatores (hoc sibi Hebr.
vult Galilaei) & statis? Gregorius: Stultus D. Greg.
viator est, qui in itinere amena prata Affectus sunt
conspiciens, obliviscitur, quod tendebat. à terrenis liberi

Non id unquam obliti sunt Sancti, quo-
rum cordibus fixa haec inhaerebat cogita-
tio, peregrinos, non cives esse hujus ter-
rae. Fide (Abraham) demoratus est in terra
repromissionis, tanquam in aliena, in casulis
habitando cum Isaac, & Jacob, coheredibus Hebr. 12.

repromissionis ejusdem, expectabat enim fun-
damenta habentem civitatem, cuius artifex.
& conditor Deus. Mira affectus evulso! In
terra, quam sibi Deus repromiserat, demo-
ratus est. Graece, Advena fuit, vel commi-
gravit. Noluit scilicet immorari, ut in
propria, sed tanquam in aliena. In casulis
habitando, in casulis à cadendo. In tuguriis,
inquit Anselmus, habitavit, non magna D. Anselm.
domorum aedificia construxit, sed parva Abraham af-
illi succederunt tuguria, quoniam mens sectu à terra
ejus aliò tendebat. In casulis, & tentoriis, evulso.

more viatorum, qui in alieno solo non a-
dificiant, inquit Gagnus. Non enim hic
studuit aedificiis, aut possessionibus, sed
omnino liber, & expeditus esse voluit,
non possidens nec passum pedis. Sic in sua
concione Stephanus: Et non dedit illi Deus Aet. 7.
hereditatem in ea (terra) nec passum pedis. Ut
eum constructum tenuit: Nec tamen tur-
barus est, inquit Haymo, licet in terra sibi
repromissa, & semini ejus (Tibi dabo ter-
ram hanc, & semini tuo) quin ibi filium pe-
regrinum vidit, nepotem item peregrina-
ri conspexit, nec turbatus est: men-
tes eorum aliò tendebant, inquit Ansel-
mus.

Sed quoniam conceptus est D. Chry- Chryl. ibid.
sostomi, ex ejus ore aureo audiamus: Tibi Gen. 15.
& semini tuo, inquit, non per semen tuum
tibi,

tibi, sed tibi *et seminitus*, & nec ipse, nec Isaac, nec Jacob adepti sunt promissionem. Cur hæc sunt? Ut nos pudeat, quod illi quidem, cum promitterentur, quæ sunt in terrâ, non attendebant, sed futuram civitatem quærebant: nobis autem Deus sùsque deque de supernâ loquitur civitate, & eam, quæ est hic, quærimus. Dixit eis: *Dabo vobis, quæ sunt in present* & quoniam autem vidit, vel potius seipfos ostenderunt dignos esse majoribus, tunc non amplius sinit hæc accipere, sed illa majora, volens nobis ostendere, quod digni sunt majoribus, ut qui noluerint his alligari, tanto etenim studio abstinebant à terra, ut nec quæ dabantur, acciperent. *Expectabant enim fundamenta habentem civitatem.* Idèd his non afficiebantur ædificiis, quæ fundamenta non habent, hæc possessionibus non hærebant, sed ad supernas anhela bant. O affectum verè à terrenis evulsam! *Luxta fidem de sancti sunt omnes isti, non acceptes repromissionibus, sed à longè eas aspicientes, et salutantes, et consistentes, quia peregrini, et hospites sunt super terrâ.* Quali diceret: Supernas possessiones quærebant, quatum amore præsentis nihili faciebant: & licet illas in morte adipisci actualiter nondum possent, quin bis millibus, & ter millibus annis expectandum esset, à longè tamen more navigantium, ut Chrysostromus inquit, saltabant patriam, cuius amore peregrinationem hanc exilium computabant! Si tam perfectè à terrenis evulsi ob tam longam spem rerù cælestium, quanto magis conati essent, ut omninò liberi semper essent, & ab omni vel minimo terrenorum affectu, quo ne minimum tardarentur ab eo ingressa, qui nobis hodie latè patet? *Et idèd non confunditur Deus vocari Deum eorum.* Reddit rationem Anselmus, quia non in terra conspuerant, sed ad supernam patriam totis desideriis anhela bant. Hi non sige bant in terrâ tabernacula, sed modò hic, modò illic, ne hujus terre afficerentur, anhelu semper præ desiderio supernæ patriæ.

A dere, quæ corporeo non videntur intuitu, & ibi figere desiderium, quod nequeas inferre conspectum. O quam ibi fixerant desiderium! Alius illic civis, hic peregrinus: *Heus mihi!* (plorabar) *quia incolatus meus prolongatus est:* vel quia peregrinatio mea prolongata est. iis enim nimis longa videbatur, non tam propter tædium præsentium malorum, quam ob cælestis patriæ desiderium. Sic aliàs: *Si oblitus fuero tui, Jerusalem, si non proposuero Jerusalem in principio lacrimarum mearum; vel si non extulerero Jerusalem super caput lacrimarum mearum.* Quasi diceret: Non sit unquam mea Jerusalem hæc, quæ pedibus calco, ut eorum est, qui hic suam pacem volunt qui eam suis in substantiis ponunt: meam Jerusalem extuli super caput meum, &c. hoc sceptrum, hæc corona, hic splendor non me detineant, peregrinari me sinant: *Quia advena ego sum, et peregrinus, sicut omnes patres mei.* Ut erant avulsi!

B Mirum! Joseph in Ægypto totis nonaginta quatuor annis, quibus ferè ibidem imperavit, nullas possessiones coemit, nec ullas filiiis suis facultates reliquit. Verus filius Jacob, qui nec mortuus voluit esse in Ægypto: quod tantoperè miratus Rupertus. Quid est, inquit, quod Patriarcha tantus, civis cæli, cui totus mundus veluti exilium fuit, tantoperè de corpore suo curavit, & seridè scire voluit, quo loco pulvis in pulverem, & cinis reverteretur in cinerem? Videlicet, quia terra promissionis, terra Dei erat, exemplum vivis deus mortuus, ut in spe patriæ cælestis pignus requiem æternam hæreditatis, idèd etiam post mortem peregrinus huc, illucque deserti mandavit, ut ostenderet, nullam requiem, nisi in futura terra promissionis haberi, & possideri à justis posse.

C O quam degeneres illi, qui mox mox ingressuri terriam promissam, ubi Jordanè transissent, inventà citrà Jordanem terrâ aptâ alendis pecoribus petierunt, ne ultra progredi cogerentur, contenti ibidem remorari ad impinguanda pecora! O quot per similes his, qui si possent, nunquam vellent transire Jordanem (descensionem) vellent enim vivere semper, ut semper hos sensus

David peregrinus mundi, civis cæli. Psal. 119. Hieron. ex Hebr. Genes. ibid. Psal. 137. Felix. Psal. 38. Gen. 38. Joseph nullas in Ægypto possessiones emis. Gen. 46. Rupert. ibid. Etiam post mortem peregrinari voluit. Num. 32. Hb 3 pasc-

Patres Veteres quàm alieni à terrâ!

Isa. 2.

Hebr. 1.

S. Leo ser. 2. de Ascens.

Pascere, & impinguerent! De his dici potest: *Et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.* Miseri, qui obliuiscuntur se esse peregrinos, quos prava uidentia detinent, quos exilium delectat, &c.

Tales olim filii Israël in captiuitatem Babylonicam perducti, pro quibus orans Propheta Daniel exauditus dicitur *ex die primo*, quo posuit cor suum, ut se affligeret in conspectu Domini, unde precibus suis liberationem obtinuit. Sic Cyprius ex observatione Lyrani, primo regni sui anno, permisit illis, ut redirent, qui tamen non prius, quam eiusdem anno tertio redierunt. Unde hoc? Rex permittit, Deus item. illi tamen à captiuitate non exeunt. Quid eos temerabatur! Affectus terræ Babylonicæ, in qua plurimas diuitias comparauerant, & in qua plurimos jam annos uixerant, unde ferè amplius exire non curabant. Sic oportuit, ut Daniel trium hebdomadarum jejuniis, nihil penitus comedendo, multisque lacrymis ab illâ radicâ affectione eorum corda diuelleret. Qui lugentes olim, *Super flumina*, &c. nunc diuelli nequeunt. Quàm cavendum, ne paulatim affectus inhaereat!

Viscum est terrenarum rerum affectio. Sic Augustinus: Quod amas in terris, impedimentum est. Viscum est spiritualium pennarum, quibus in altum anima leuatur. Generosa illa aquila in Job ad præceptum Dei elevata, in arduis ponit nidum suum, non in uiscatur.

Primi illi Christiani, ut à terrenis euulsi! Apostolus ob id eos omnes uocat sanctos. Sic passim in epistolis: *Salutate Sanctos. Salutant uos Sancti.* Græcè, ἀγιοί, sine terrâ.

De pedibus iustorum loquens Propheta in Psalmo ait: *Stantes erant pedes nostri in atriu tuis, Ierusalem.* Quæ forma dicendi hæc? Pedes in pedibus stabant? Omnino, dum iusti super articulos pedum eriguntur, id est, dum uix nullo affectu terram contingunt, *in atriu*, iam sunt Ierusalem.

Profectus ergo Iacob, *uenit in terram orientalem.* Ambrosius. *transfert, Eleuans Iacob pe-*

des, abiit in terram Orientis. & subdit: Separatus à peccatore Esau (qui hanc terram diligebat) eleuari statim, ac cælo appropinquare cœpit.

Seneca: Quàm contempta res est homo, nisi supra humana se erexerit! Tunc quidem iurat inter sydera ipsa uagantè, diuitum pavimenta ridere, & totam cum auro suo terram: non illud tantum dico, quod egressus, & signandum monetæ dedit, sed & illud, quod in occulto seruat posterorum auaritiæ. Nec potest ante contemnere porticus, & lacunaria ebore fulgentia, & consiles sylvas, & derivata in domos flumina, quàm totum circumueat, & terrarum orbem supernè despiciens, angustum, & magna ex parte opertum mari, sibi ipse dicat: Hoc punctum, quod inter tor gentes ferro, & igni diuiditur! O quàm ridiculi sunt mortalium termini! Punctum est illud, in quo navigatis, in quo bellatis, in quo disponitis regna. Sursum ingentia spatia sunt, in quorum possessionem animus admittitur: at ita, si minimum secum ex corpore tulit, si sordidum omne dererit, & expeditus, leuifque ac contentus modico, emicuit,

Terrena calcanda sunt. Psalm. *Omnia subiiecisti sub pedibus ejus.* Cælum super caput est, sic sicut cælestia: terra sub pedibus est, terrena. Actor. 4. Primi illi Christiani afferebant pretia eorum, quæ uendebant, ad pedes Apostolorum. Hic pecuniæ locus, pedes, non caput. Ad pedes, ait Hieronymus episcopus, 8. ut ostenderent, pecunias esse calcandas. Act. 3. *Argentis, et aurum non habeo.* subdit Ambrosius: sed nec requiro. Clemens Alexandrinus orat. ad Gent. Ego calcare terram didici, non adorare. Et alibi: Sapiens mundi bona non diligit, ne humi remaneat. Tertull. in Apol. Terram suspenso pede tenemus.

Morti proximus Patriarcha Jacob pedes suos collegit super lectulum, & obiit, sese colligens, ait Ambrosius, præsentibus se rebus subdixit, quod quia egit in uita, facillè & egit in morte. D. Hieronymus ad illa uerba Micheæ 2. *Surge, & ambula, quia non est tibi hic requies.* Jubemur, inquit, in nullis mundi rebus

Sen. l. 1. nae. 99. in Pref.

Terra tota punctum.

Psal. 8. Terra calcanda. Act. 4.

Hieron. ep. 2. Act. 5. Ambros. Clem. Alex. or. ad Gent. Tertul. in Apol.

Gen. 49.

D. Ambros.

D. Hieron.

Lyrani. ibid.

Israelitarum in terram Babylonicam profectus.

D. August.

Job. 30.

Phil. 4. 2. Cor. 13. Græcè.

Psal. 118.

Gen. 29. Ambros.

rebus putare nobis requiem, sed ad sub-
lime tendere.

*Habentes alimenta (non blandimenta)
& quibus tegamur (& non quibus orne-
mur) his (præcisè) contenti sumus. 1. Tim. 6.
Est quæstus magnus, pietas cum sufficientia.
Alii: Quæstus magnus, pietas cum animo suâ
sorte contento.*

1. Tim. 6.
Alij.

Joh. 1.

*Nudus egressus sum de utero matris meæ, &
nudus revertar illuc. O felicem! sed ô felici-
ciorem, qui non expectat, ut ignis, ven-
tus, & Dæmon bona auferat, sed præ-
venit, & pro Deo se ipsum exiit! &c.*

Amos 2.

*Is unus fuit D. Franciscus, qui fortis
inter fortes nudus aufugit ad (Episcopū) an-
re quem verè dicere poterat: Nudus egres-
sus sum de utero matris meæ, & nudus rever-
tar illuc. æstuabat nimirum calore, chari-
tate flagrabat, ob id indumenta projecit.
Diligebat Ionathas David, quasi animam
suam: nam expoliavit se tunica, qua erat in-
dutus, & dedit eam David, & reliqua vesti-
menta sua usque ad gladium, & arcum suum,
& usque ad balneum.*

Joh. 1.
S. Franciscus
cur vestimenta
abiecit.

1. Reg. 18.

Joh. 1.

*Denudatus miles cum nudo hoste pu-
gnaturus, ubi Job rebus se omnibus spo-
liatum intellexit, surrexit, & scidit vesti-
menta sua, & tonso capite, &c. Origenes &
Gregorius scissionem, abjectionemque
vestium eorum inquit esse propriam,
qui prælium sunt iniriuri: nudi cum nudis
luctari debemus. Sic Gregorius, Non nisi
nudos in stadium lex certaminis deducit.
Hoc nimirum sibi voluit Franciscus, vesti-
menta abiecit, ut nudus cum nudo hos-
te congrederetur, neve haberet, unde te-
neretur. Quis similis tui in fortibus, Do-
mine? Franciscus, contra quem Lucifer
ter devictus, ut ait Bernardinus Senen-
sis, sexaginta millia Dæmonum atma-
vit.*

Origen.
Gregor.

Nilus,

Franciscus
quàm fortis!

Judic. 7.

*In libris Judicum jussit Deus Gedeoni,
ut exercitum contra Madianitas compa-
raret, cùmque signa jam esset cum hoste
collaturus, præconis voce Gedeon præce-
pit, ut unusquisque audiret: Qui formido-
losus, ac timidus est, revertatur. Delectus
dein factus est eorum, qui non flexis ge-
nibus, sed manu solum aquam attige-
runt, hisque delectis præcedens Gedeon*

A inclamavit: *Quod me facere videritis, hoc
facite. Sic, sic Franciscus paucis delectis,
qui terrenorum bonorum aquam vix di-
gito attingebant, formidolosis rejectis,
contra Madian Inferni signa contulit præ-
cedens ipse. Verè contra Madian, quod in-
terpretatur iniquitas, armatus est: nam
præcipuè contra divitias, & avaritiam
pugnavit. Et huc facit tonsio capitis Job,
ne ullam scilicet ad eum capiendum, aut
detinendum, ansam adversarius habe-
ret.*

Hebr.

Divitiarum
oppugnator

Joh cur tonsus

B *Scidit vestimenta sua, & tonso capite. Ex-
poliatus fuit Job rebus omnibus. Super-
erat, quæ erat indutus, vestis, hac etiam
sefe exiit, quasi diceret: Nihil volo, exte-
riora omnia abjicio, de anathemate nihil
penitus concupisco. Tollite hanc vestem,
prædones (sunt verba Origenis) etiam
hanc projicio vobis, nihil apud me rema-
neat ex his, quæ in potestate nequitæ
vestræ data sunt.*

C

*Et tonso capite. Ajunt Theod. & Cyril-
lus, nō insolitum capillorum sacrificium.
Dici potest, Jobum de his, quæ sibi supere-
rant, spontaneam Deo oblationem fecisse,
O quam benè Franciscus, & exteriora o-
mnia corporis indumenta, terrena scili-
cet, & cogitationes omnes terrenorum
sacrificavit! Talis est dilectus meus, & ipse est
amicus meus. Alii: Et ipse est cogitatio mea,
Francisci vox.*

Theodoretus,
Cyril.

S. Franciscus
omnia sua Deo
sacrificavit.
Cant. 5.
Alij.

D *Et tonso capite insultat scilicet adverfa-
rio, quod majorem sibi dolorem, aut de-
tumentum non intulisset, quàm si capil-
los prolixiores, rem videlicet superfluum,
sensùque carentem totondisset. Ita Fran-
ciscus ne hilum quidem perdidisse puta-
bat ex amissione omnium bonorum.*

Abiectis omni-
bus nihil per-
didisse putavit.

E *Et tonso capite. Morituri hominis co-
mam jam olim abscindebant: sic pom-
pam capillorum, & capitis honorem
morti jam proximi deponebant, ne illo
habitu morentur. Erat hoc Job, se mo-
ri profiteri tum cupidam, tum paratum,
quasi diceret: Mihi vivere Christus est,
& mori lucrum. Hoc est libentissimè
mori. Et tonso capite, Franciscus se mor-
tuum mundo fatebatur. Mihi mundus
crucifixus est, Virgo ego, jam non ego, &c.*

Phil. 1.

Galat. 6.

Es

Iob. 1.

Iob noluit mundo esse obnoxius.

Senec. ep. 4. ad Lucil.

1. Tim. 6.

Franciscus cur nudus esse voluit.

Franciscus Iobis præferendus.

Et tonsa capite corruent in terram adoravit. & dixit: Nudus egressus sum de utero matris meae, & nudus revertar illud. Fuit hæc Job animi constantia, fuit par pari referre mundo, eidem valedicere, penitusque renunciare, quasi diceret: Nihil est, quod erga mundum me gratum, aut alicujus beneficii accepi memorem exhibeam, nihil ex hoc mundo mecum aufero, nihil illi acceptum referam. nudus in huic mundum veni, nudus abibo.

Gloriatur Job in sua nuditate. Heu quantum laborant homines in comparandis regementis! Ego nudus egressus sum de utero matris meae, & nudus revertar illuc. Scio non solum abundare, scio efurire, & penuriam pati, in omnibus, & ubique institutus sum: didici, in quibus sum, sufficiens esse nudus vivam, nudus, quod vic, & vitæ reliquum est, conficiam, nudus revertar, cantabo vacu^o coram latrone viator. Seneca: Nudum latro transmittit, etiam in obsessa via pauperi pax est.

Nudus egressus sum, & nudus, & c. particula, Et, hoc loco, ut alibi sæpè, illationis vim habet, quasi dicat: Nudus egressus sum, ergo nudus revertar. Anticipare nimirum volebat extremam illam nuditatem, qua hinc omnes abire cogimur: necesse est enim, ut nudus ex hac vita discedam, quoniam in hanc nudus veni. Id, quod dixit Apostolus: Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quia neque auferre quid possumus.

Hos affectus omnes Franciscus habuit, reddere scilicet voluit par pari mundo, eidem renunciare, ac penitus valedicere. Gloriatur, ac lætatur in sua nuditate: Nihil facio nundinationem quaestuosam, mercaturam, hæreditatem, &c. Securus vel inter latrones, &c. Qui nihil habet, nihil timet, & c. Anticipare volebat necessariam nuditatem Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum. Major in posterum facultas erit dicendi: Pater noster, qui es in calis. &c.

Verè cum Job conferendus, aut ipsi præferendus, non enim unquam in duplum ditatus, sed quotidie magis depau-

peratus Franciscus mortuus est. Ego autè mendicus sum, & pauper, Dominus sollicitus est mei. Alii: Dominus sollicitus quærit pro me. Alii: Dominus assignabit mihi. Alii: Cogitavit mihi. Chal. Cogitavit mihi bonum. Kimhi: Estimavit me.

Miræ lectiones, quæ omnes quadrant Francisco: Dominus sollicitus quærit pro me, quasi dicat: Ostium ipsemet quærit, nihil cogitandum mihi: quin & assignabit mihi, meisque fratribus, nobis nec cogitantibus superiorem, & locum. Quid plura? Absque eo, quod ego cogitem, jam ipse. Cogitavit mihi, & cogitavit mihi bonum. Denique quasi in me gloriatur, & estimavit me, aut tantam mei curam gerit, ut me æstimare videatur.

Excoxi te in camino paupertatis. O quam id propriè dicit Deus Franciscus: Excoxi te, purgavi te in camino paupertatis, ut aurum igne purgatur ab omni impuritate, quam ex visceribus terræ contraxit, sic Franciscus in fornaculâ paupertatis adeo purus ab omni terrena scoria exivit, ut hieroglyphicum paupertatis existat. Excoxi te in camino paupertatis, propter me, propter me faciam, ut non blasphemem. Blasphematur Deus ab avaris, qui adorant idola: terra avaris replera est, elegi te pauperimum, ut restituas mihi gloriam. Propter me faciam, ut non blasphemem, & gloriam meam alteri non dabo.

Væ seculo avaro, si non esset Franciscus. Ecce ego Ioannes vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu Solis, habentem signum Dei vivi. D. Boventura: Indubitabili fidè (hoc est, firmissimè) credendum est, quod loquatur de D. Francisco. Ad quid missus hic Angelus? Ut à gladio divinæ iustitiæ terram protegeret. Nolite, inquit, nocere terra, &c. Heu! omnis terra infecta erac avaritia. Sed nolite nocere, quousque signum servos Dei nostri in frontibus eorum. Quousque scilicet eligamus aliquos, qui palam perfectam, ac evangelicam profiteantur paupertatem.

Hisunt, qui miserunt nuncios ad Sehon Regem Amorrhæorum, dicentes: Obsecramus, ut transire nobis liceat per terram tuam, non declinabimus in agros, & vineas,

Psal. 36. Alij Chald. Kimhi.

Pro Francisco Deus ipse ostium mandicat.

Isa. 48.

Francisci paupertas Deo sua gloria resarci.

Apo. 7. D. Bonar. in prolog. vita S. Francisci, Lyran. in hunc locum Apo.

Num. 18.

non bibemus aqua ex puteis (tuarum volu-
ptatum) via regia gra diemur, donec transi-
mus terminos tuos, &c.

Luc. 12. Nolite solliciti esse anima vestra, &c. & no-
Syriac. lite in sublime tolli. Syriacè: Ne immoretur
mens vestra in istis. Quasi diceret: Ego o-
Septuag. stiatim quæram pro vobis, id meæ curæ
sit. Mens vestra non immoretur in istis. Sep-
Cajetan. tuag. Nolite volitare super vos; quod vul-
gatus dixit: Nolite in sublime tolli. Sed nun-
quid ex paupertate superbia? Ex divitiis
nascitur superbia. Cajetanus: Propter vi-
tæ hujus perfectionem, etsi omnia obser-
vetis, Nolite volitare super vos; Ea scilicet
est hujus perfectionis præstantia, ut quo-
dammodò inde oriri possit aliqualis su-
perbiæ occasio. Alii: Ne suspendamini ex
sublimi, inruentes scilicet sydera, Lunam,
annirationem, &c. sed divinæ fidei pro-
videntiæ; nolite vos hisce curis distrahi.
Id etiam ex vi verbi Syriaci: Nolite distra-
hi, hoc est, vestris vos orationibus vacare:
egomet ostiatim quæram pro vobis, ut
vestri curam geram.

Matth. 10. Nolite possidere aurum, neque argentum,
neque pecuniam in zonis vestris, non peram in
via, neque duas tunicas, neque calcementa,
neque virgam. Chryl. Ipsos, inquit, ad uni-
versi magisterium missurus, ad angelicam
(ita dixerim) disciplinam ex humana vita
traducit, ab omni cura rerum secularium
liberos reddens. Et Remigius in Cat. D.
Remig. in Cat. Thom. Redegit eos, inquit, ad primi ho-
D. Thom. minis dignitatem, ut nulla re indigerent.
Et hoc sibi Franciscus voluit.

Ut avari omnem sollicitudineam, omnè
curam, artem, & ingenium reponunt in
conquirendis divitiis! Hic est oculus eorum
in universa terra. Sic Franciscus omnem
curam, artem, ingenium ad veram pau-
peratatem conquirendam contulit, ad eò
ut verè dici posset Pater pauperum, aut Prin-
ceps pauperum, ad quem gravati ære alieno,
afflicti que plurimi convenerunt.

Zach. 5. S. Franciscus princeps pau-
perum. Adeò pauper hic paupertatis amor, ut
Iob. 29. nihil proisus, nisi conditionaliter recipere-
2. Reg. ret, modò scilicet pauperiorem se aliquè
non reperiret, ut sic pauperior eo esse
posset, qui ad eum paupertatis gradum
pervenit, ut non tam pauper, quam ipsa
Speranza Scriptura selecta.

A paupertas dici potuerit. Sic aliquando
dictum est ei: Bene veniat domina pau-
peritas; in abstracto scilicet, quòd non so-
lum esset pauper, sed ipsa paupertas. Pau-
per est, qui participat de paupertate, pau-
peritas est ipsa forma, & qualitas in se, ut
essentialiter Deus non solum justus, sed
ipsa est justitia, non solum bonus, sed ipsa
bonitas, &c. Sic quodammodò Franci-
scus non solum pauper, sed ipsa pauper-
tas dici poterat.

Et ipsa pau-
peritas.
Cap. 6. Regu-
larius.

B Funes (quibus dividuntur hæreditates)
& qui nihil hic mihi diviserunt præter
paupertatem, ceciderunt mihi in præclaris.
Chaldaicè: Sortes ceciderunt mihi in dul-
cedine. Felix: In jucundis, & amœnis. D.
Hieronymus: In pulcherrimis. Paupertas
enim erat tota Francisci jucunditas, ac
deliciæ, unde dominam, & sponsam
paupertatem vocabat. In amœnis, in pul-
cherrimis, in dulcedine, quasi diceret: Fu-
nes, quibus ligatus sum, nihil hic mihi
pro hæreditate diviserunt, nisi parum du-
ri panis, & aquæ, sed panis hic durus,
vappa illa emendicata, aut aqua, sunt mi-
hi in dulcedine, in jucundis, & amœnis.

Psal. 15.

Chald.
Felix.

D. Hieron.

C Dominus munitio mea, & robur meum. Septuag.
Dominus munitio mea. Pagninus: Dominus
arx mea; quasi dicat: Securus in illius pro-
videntiâ conquirecere possum, ipse me
nutriet. Dominus munitio mea, arx mea,
frumento plena ad multos annos. Am-
brosius: Qui mundum non possidet, hic
totum possidet Salvatorem.

2. Reg. 22.

Septuag.

Pagnin.

Ambr. ser. 5.

Pauperes fiducialiter requiescent. Funes itaque
ceciderunt mihi in præclaris, quòd nihil ha-
bendo habeam id, quòd subdit: Etenim
hæreditas mea præclara est mihi; quasi dicat:
Nihil hic cupio, nihil curo, hæreditas mea
in Cælis est. Benedicam Dominum, qui tri-
buit mihi intellectum; hunc scilicet, quo in-
telligam, nihil hic diligendum, nihil quæ-
rendum. Confiteor tibi, Pater, Domine cali,
& terra. (ò verbum Pater cali, & terra,
qui timeat?) quia abscondisti hæc à sapienti-
bus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis,
minoribus meis. Ita, Pater, quoniam sic pla-
citum fuit ante te.

Isa. 14.

B Ubi notandum, juxta Felicem, prædicto
Ii psalmo

Alij.

Ii psalmo

psalmo titulum esse, *Danti aternitatem*, & *effundenti sanguinem*, pro eo, quod alii transferunt, *Victori*, aut juxta alios *Infinem*, quasi diceret Franciscus: Promittitur mihi aternitas, & transitoria diligam? qui redemptus sum Christi Sanguine, aurum sectabor? A Christo redempti sumus, inquit Chrysoctomus, & auro ser-
vamus?

Chryf. hom. 75
ad pop. Nu. 18.

Ego pars, & hereditas tua in medio filiorum Israel. Jam dixerat ad Aaron: *In terra eorum nihil possidetis, nec habebitis partem inter eos*. Nunc dicit: *Ego pars*, &c. quasi diceret: Non implicemini vos culturae agrorum, & vinearum, toros vos tuihi, melisque ministeriis impendite. Ambrosius: Cui Deus portio est, nihil debet curare, nisi Deum: Ego pars, ego arva, vineta, oliveta, segetes, uvæ, olivæ; ego absque vomere, & aratro, absque ullo labore, & cura vestra reddam vobis, quæ necessaria sunt: ego ero vobis ager simul, & fructus: mihi fidite, in me solum spes omnes vestras defigite. Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei, tu es qui restitues hereditatem meam mihi, quasi diceret: Si Pater hereditatem abstulit, Deus aliam restituet. Dominus pars hereditatis meæ. Deus est mihi omne bonum: Deus meus, & omnia, præter Deum nihil requiro. Hanc hereditatem, quæ tu es ipse, Domine, ait Aug. nemo mihi aufert: hic eam per gratiam, in cælo habeo gloriâ. Ego pars, ego, à quo aut ore bona cuncta procedunt. Uni ergo mihi vacate, & nihil vobis deerit: quin multo plus vobis, quàm fratribus vestris retribuâ. Sic dū quondam hyberno tempore, ut moris erat, bene contactus, ac indutus Francisci germanus incederet, mandavit cuidam, ut à fratre suo, quem nudum cernens, tremementem quoque credebatur, suo nomine flagitaret, ut caloris stillam, si qua illi superesset, pretio venderet. Cui Franciscus: Jam vendidi, inquit, sed Christo meo. Cujus amore taliter æstuabat, ut mox algentem illum complexus, solum foverit, sed inflammaverit. Surge, Aquilo; & veni, Auster. Hic, hic eum taliter inflammavit, ut suis eum radiis penitus deundaverit. O quam melius carnali

Amb. l. de fuga
saeculi, cap. 2.

Psal. 15.

D. August.

Cant. 4.

A suo fratre contactus! frigebar, tremebat ille, & putabat tremere Franciscum.

Sic est, qui sibi thesaurizat, & non est in Luc. 12.

Deum dives. Ubi Theophylactus: Pauper voluntarius, dives in Deum est, qui & dicere potest: Promptuarium meum Deus est, aperiam, & tollam necessaria, &c. Domus mea vestiaria, Deus est: gazophylacium meum, Deus est: cella viniaria Deus est. Aperiam, & tollam necessaria, *Elegi abjectus esse in domo Dei mei, magis, &c. Hebr. Elegi abjectus esse ad limen Dei mei, &c. potius janitor in domo Dei, quàm primus in aula Regum, &c.*

Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini. Sept. Quoniam non cognovi negotiationem. Symmach. Quoniam non cognovi denumerare, aut non novi numeros, introibo in potentias Domini. Hoc est facile me sublevabo, & in Dei contemplationem ascendam, quoniam mundinationem, & mercaturam contempsi.

Solve calcamenta de pedibus tuis. Quid! Inter spinas, ut solvæ calcamenta? Ita. Non bene ambulabat inter divitiarum spinas, nisi pes per affectum liberum discalceatus: quo etenim magis discalceatus, minus pungitur, quod plus calceatus, plus pungitur.

Quam speciosus pedes evangelizantium patrum! etsi lurulenti hyberno tempore, etsi super nivem, nive candidiores per affectum liberum. Alii. Sicut hora in monte. Tales sunt Prædicatores à terrenis evulsi, horologium in monte, quod cum orationibus pateat, omnibus rectam, ac per ordinem vitæ rationem demonstrat.

Eadem est laus in Canticis: *Quam pulchri sunt gressus tui in calcamentis, filia Principis* vel Hebr. *Filia liberalis*, hoc est, generosi, magnique animi, quasi diceret: O quam pulchre incedis, anima, dum vix summis digitis terram contingis, quàm magni, excelsiq; animi, hæc cuncta spernentis ostendis!

O verè animum à terrenis evulsum! Et erit pro zona funiculus. Saccum consui super cutem meam, & operui cinere carnem meam (veste cinerèa) Quid miramini favores? Circumdedit me lanceis suis (amoribus) conscis. Zuch. 13.

Quam speciosus pedes evangelizantium patrum! etsi lurulenti hyberno tempore, etsi super nivem, nive candidiores per affectum liberum. Alii. Sicut hora in monte. Tales sunt Prædicatores à terrenis evulsi, horologium in monte, quod cum orationibus pateat, omnibus rectam, ac per ordinem vitæ rationem demonstrat.

Eadem est laus in Canticis: *Quam pulchri sunt gressus tui in calcamentis, filia Principis* vel Hebr. *Filia liberalis*, hoc est, generosi, magnique animi, quasi diceret: O quam pulchre incedis, anima, dum vix summis digitis terram contingis, quàm magni, excelsiq; animi, hæc cuncta spernentis ostendis!

O verè animum à terrenis evulsum! Et erit pro zona funiculus. Saccum consui super cutem meam, & operui cinere carnem meam (veste cinerèa) Quid miramini favores? Circumdedit me lanceis suis (amoribus) conscis. Zuch. 13.

484 me

dic me vulnere super vulnus. Quid sunt plaga ista in medio manuum tuarum? His plagatus sum in domo eorum, qui diligebant me (Seraphini.) Christo vulnera impressit furor, ac odium: at Francisco amor, & dilectio. Si dicere licet, nobiliora vulnera fecit amor.

Gal. 6. De cetero nemo mihi molestus sit, ego enim stigmata Domini Iesu in corpore meo porto. Stigmata, ait in hæc verba D. Thomas, sunt quædam notæ alicui impressæ cum ferro candenti: sicut cum servus aliquo domino signatur in facie, ut nullus eum sibi vendicer, sed dimittat eum domino suo, cuius stigmata portat, & idem Apostolus dicit, se stigmata Domini portare, quasi insignitus sit servus Christi, quia portabat insignia passionis Christi, dum pro eo multa patiebatur, & idem ait: Nemo mihi molestus sit; nullus me rapere sibi curet, nam ego porto insignia Domini mei Iesu Christi in corpore meo, & sic nemo super me jus habet, nisi Christus. Hæc D. Thom. Quæ omnia quadrant Francisco.

Ioan. 6. Hunc Pater signavit, aut Græcè, hunc Pater sigillavit (& hunc filius.) Tu signaculum similitudinis. Vatabl. Tu instar monete figurata. O quam id bene de te, qui in eius locum suffultus es, cui hoc dictum fuerat!

Hebr. Multifariam, multi que modis olim Deus, Græcè, Mutans se in varias formas, nunc peregrini, nunc olitoris, nunc Seraphini, ut signet servum suum signis redemptionis nostræ. O favores! Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, & contritum spiritu. Exprementem sermones meos! O quam talis Franciscus et Bonaventura! &c.

Num. 20. Pauperculus, & pauperimus, qui nihil omnino hic sibi, suisque voluit, transitum solum poposcit, immorari hic nunquam voluit, Liceat nobis transire per terram tuam, ô Edom terrenus. Ubi Philo, ut assollet allegoricè: Fertur de quodam ex veteribus Philosophis, cum spectasset pompam sumptuosissimam, ad familiares suos conversum dixisse: Videte, amici, quam multis rebus opus non habeo. Compendio de re maxima, verèque cælesti gloriorus. Verùm apud Moysem non unius tan-

A *tum viri hæc est gloriatio, sed totius gentis populosissimæ: Celeriter transibo, inquit, per terram tuam. O promissionem magnificam, & quæ solis vixi! Itaciliter debeat! solent enim cæteri homines non celeriter transire, sed aberrare à via, aut immorari in via.*

B *Hinc D. Leo: Beata mens, quæ peregrinationis suæ tempore casta sobrietate transcurrit, & in iis, per quæ necesse est eam ambulare, non remanet, hospita magis, quàm domina terrenorum, sit D. Gregorius: Hoc, ait, esse speciale electorum solet, quod sic sciunt præsentis vitæ iter carpere, ut noverint, se jam ad alta pervenisse, quatenus cuncta, quæ præterfluunt, sub se esse videant, atque omne, quod in hoc mundo eminet, amore æternitatis calcant; & ita terrena ad hoc solum inserviunt, ut ambulent, donec ad patriam perveniant. De his alter Gregorius: Quid opus est iis inferna terra, quorum vita spe suspensa est?*

C *Describunt omnes Institutum Francisci, in quo non unius tantum viri hæc est gloriatio, sed totius suæ gentis populosissimæ foetus novæ prolis multiplicatæ. O verè abdicatum Virum ab hisce rebus, qui ex diametro a variori cuius possit opponi! Hanc graphicè describit Basilus: Quem admodum, inquit, qui præ infania mente moti sunt, res non vident, sed ex affectione imaginantur: sic anima amore pecuniæ occupata, omnia aurum, omnia argentum videt. Opras, ô avare, omnia ad auri naturam trãsmutare: quid enim non propter aurum machinaris? Frumentum tibi aurum sit, vinum in aurum congelatur, lanæ in aurum mutantur, &c. Hoc est ingenium avari. Franciscus quicquid cogitabat, erat abdicatio, perfectaque expositio ab hisce rebus: sic noluit habere frumentum, quod aurum fieret: noluit recondere vinum, quod in aurum congelaretur, nec propriam voluit habere lanam, quæ in aurum mutari posset, ut semper posset dicere: Nudus egressus sum de*

D *utero matris meæ, & nudus revertar illuc, ad Iul. Imitatus certè & Eliam, de quo pulchrè Hieronym. in epist. ad Julianum: Elias ad cælorum regna festinans (in curru*

D. Leo ser. 11. de Quad.

D. Greg. 21. Moral. 19.

Nyssenius l. de beat.

D. Basil. hom. 6. ex variis.

Hieron. ep. 34. ad Iul.

igneo ut Franciscus) non potest ire cum pallio, sed mundi in mundo vestimenta dimittit.

Marul. l. 1. c. 1.

Sed alia jam similia à terrenis abdicatorum exempla subjiciamus: Abraham Ægyptius pergrandem, jam defessis ætate parentibus, hæreditatem mox aditurus, non solum non expectavit, sed ut erat nudus, aufugiens, in solitudine sibi cellam constituit. Illis verò defunctis, cum ad capiendum tantarum opum patrimonium vocaretur, tanti illud fecit, ut ne loco quidem efferret pedem, sed per procuratorem ita egit, ut ne quid sibi reliquum omnino foret, quod protinus mendicantium turbæ, viduisque, ac pupillis non divideretur. Sic nudus nudum Christum secutus est.

*In Vit. Pat.
P. 2. §. 63.*

In Viris Patrum: Quidam juvenis volebat renunciare mundo, & frequenter egressum revocabat eum cogitationes involventes eum in variis negotiis, erat enim dives. Una ergo die egressum eum Dæmones circūdederunt, & multum pulverem ante eum excitaverunt. Ille verò confestim expolians se, & jactans vestimenta sua, cucurrit nudus ad monasterium. Declaravit autem Deus uni seni, dicens: Surge, & suscipe athletam meum. Exurgens ergo senex, obviavit illi nudo: & cognoscens causam, admiratus est, & dedit illi habitum monachalem. Quando autem veniebant aliqui Fratres ad ipsum senem, perquirere eum de conditionibus variis, respondebat eis, de renunciatione autem sciscitantibus, dicebat: Hunc requirite fratrem, quia ego ad renunciationem ipsius nondum perveni. Ut contra Diabolum properans, vestimenta abjecit, ne succumberet! Ut, ut injectum pulverem excuteret, mundana vestimenta projecit!

*Guilliel. in vit.
S. Bern. l. 1. c. 3.*

Cum Bernardus Claravallensis, ut Christum nudum sequeretur, & jam pater fratrum suorum cum fratribus filiis suis spiritualibus, quos verbo vitæ Christo genuerat, de domo paterna egredere-
retur, videns Guido primogenitus Nivardum natum minimum inter æquales in foro ludentem: Eja, inquit, Frater Nivarde,

A ad te solum respicit omnis terra possessionis nostræ. Ad quod puer non pueriliter motus: Vobis ergo, inquit, Cælum, mihi terra? Non ex æquo divisio hæc facta est. Quo dicto, abeuntibus illis, modico post evoluta tempore, fratres secutus, nec à propinquis, seu amicis potuit retineri.

Sed ne à privatis solum substantiis, ac *Dam. in Vita.*

patrimoniis abdicatorum exempla recensamus: Josaphat, Indiæ Rex, Avenir Regis filius, uti refert Damascenus in Vita Barlaam Eremitæ, salubri persuasione Christi fidem amplexus, postquam omnes, qui suæ ditionis erant, Baptismi gratiâ renovandos curasset, coædificatis jam vicatim Ecclesiis, deposuit regnum, nihilque secum ferens, nisi mundanæ gloriæ contemptorem animum in solitudinem secessit. Cum enim in urbibus adhuc sine honore esse non posset, ab hominum frequentia procul se habendum, decrevit: junctisque ipsi Barlaam, vitam traduxit in eremo, quæ dicitur terræ Senair. Itaque, quem urbis instar regia vix capere poterat, angustum in formis speluncæ tenuit habitaculum: & qui tot populis, totque gentibus imperitaverat, ab omni mundi gloria evulsus, unius homunculi præceptis obedit.

D Cum Judaëllus, Britannia Rex, monasticam vitam ducere decrevisset, Jodoco fratri regnum tradere voluit. Ille itidem ad eandem rem, rerum omnium mundanarum abdicationem aspirans, ne quod ultrò offerrebat, vel invitum suscipere aliquando cogeretur, clam inde profugit, atque ad ripam Alzei fluminis in agro Pontinii, constructo parvo, humilique tugurio, solitarius habitavit. I nunc, vana, ac stulta hominum cupiditas, per cædes & parricidia, ad querenda tibi regna, ac imperia, quæ sanctissimi viri tam viliter habuerunt!

Marul. l. 1. c. 1.

Sed mira sanctissimi Gregorii animi *Joan. Diacon. l. 2. Vit. Greg. in.*
evulsio, puncto jam punctum faciat. Tempore Gregorii fuit quidam vir magnæ virtutis Eremita, qui omnia propter Deum reliquerat, & nihil nisi unam cattam possidebat, quam blandiens sæpè quasi cohabitavit.

bitatricem in suo gremio confovebat. Oravit igitur Deum, ut sibi dignaretur ostendere, cum quo futuræ remunerationis mansionem speraret, qui illius amore nihil ex sæculi divitiis possideret. Quædam igitur nocte sibi revelatur, ut cum Gregorio Romano Pontifice mansionem sibi sperare deberet. At ille fortiter ingemiscens, parùm sibi voluntariam paupertatem profuisse putabat, si cum eo remunerationem acciperet, qui tantis munditibus divitiis abundaret. Cum ergo Gregorii divitiis suæ paupertati die, noctuque suspirando conferret, alia nocte audi-

A vit Dominum, dicentē sibi: Cum divitem non possessio divitiarum, sed cupido faciat, cur audes tuam paupertatem Gregorii divitiis comparare, qui magis illam cattam, quam habes, quotidie palpando diligere comprobaris, quàm ille tantas divitiis, quas non amando, sed contemnendo, & cunctis liberaliter largiendo, dispergit? Itaque solitarius Deo gratias retulit, & qui meritum suum decrevisse putaverat, si Gregorio conferretur, orare cœpit, ut cum eo mansionem quandoque percipere mereretur.

DE ELEMOSYNA, COMITE ORATIONIS.

Vulsi affectus effectus est ipsa terrenorum largitio, & communicatio, quæ per eleemosynam fit: hæc semper orationis comes indissolubis exitit. *Orationes tue, & eleemosyna tue ascenderunt in memoriam in conspectu Domini. Bona est oratio cum ieiunio, & eleemosyna magis, quàm thesauros recondere, &c.* Hinc probatica illa piscina circa quam languentium, & agrotantiumque multus erat numerus, prope templum erat, ut per pauperes, ita dixerim, transiret, qui templum oraturus intraret. Hinc ostium oraculi de lignis erat olivarum, ut per misericordiam ad ipsum oraculum pateret ingressus. Sed jam perutilissimam dilatemus materiam.

De quinque precipuis misericordie fructibus.

PUNCTUM LXXIX.

Quinq̄ complectitur fructus eleemosynæ eodem loco. Propheta Regius: *Iucundus homo, qui miseretur, & commodat.* Alii: *Felix homo, qui miseretur, & commodat.* D. Hieron. *Bonus vir, & facerans.* O usuram bonam ejus, miseretur pauperis, qui pio affectu subvenit indigenti! *Suarvis vir,* legit August. *Qui miseretur, & commodat, non enim eum evomet Deus ex ore suo, tanquàm insuavem, & c. faciens disponet hic erit in ore Dei, in corde Dei. O fiduciam!* *Disponet sermones suos in iudicio.* *Quo sensu?* *Primus fructus: Disponet sermones suos in iudicio. Per hanc vocem, sermones, non solum*

lib. 3. verba,

*Aff. 10.
Tob. 12.*

*Ioan. 5.
Templo vicinis
probatica
piscina. Cur?
Reg. 6.*

*Psal. 111.
Alij.
Hieron.*

August.

*Eleemosynas
faciens disponet
sermones suos
in iudicio.*

Quo sensu?